

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egy évre 10 l. — kr.
Félévre 5 " — "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy hónapra 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ**

Hirdetési díj:

5 soros hasabos petit sorost 5 kr. Nagyobb terjedelmű s több soros hirdetések alk. szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj minden külön bejegyzésért 30 kr.

Mit tegyünk?

— A tiszántúli ev. ref. egyházker. gyűlés előtt időszerű gondolatok. —

II.

Az ev. ref. konvent — úgy látszik — megis indította a munkát, amelynek feladata az egyházak valódi szükségletének kimutatása s annak is, hogy mily terhet hordoznak ennek fedezésére a hívek fizető-egyedenként s az államadóhoz viszonyítva.

Helyes! De ez által még nincs minden teljesítve.

Ezzel a munkálattal ha sietni kell is, mert sietni kell: ös-ze kellene kötni az egyháziadó-reformszerinti követési próbát, mert csak így volna kideríthető, hogy a lelkészfizetés-kiegészítésre előirányzott 650.000 frt megfelelő-e a valóságos szükségletnek, ha ennek a kérdésnek megoldását e téren a szociális kérdés megoldására is kiterjesztjük. Pedig ez okosan egyházpolitikai szempontból is, nemcsak nem mellőzhető, de még csak el — sem odázható.

Azt lehet mondani, hogy az egyháziadó-reform ügye még csak méhben van, amint azt, a «Tiszántúli egyházkerületi — szatmári — értekezéslet» megfogantatta, de meg nem született. Éppen az a teendőnk, hogy ez megszü-

letessék. Ez a magzat mutatja meg valódi alakját, sőt lényegét az ev. ref. egyház szükségletének.

A szatmári adóreformtervezet a mindjárt megnyilandó tiszántúli egyházkerületi gyűlés előtt lesz. Beható vizsgálat után határozzon ebben a kezdeményező egyházkerület s terjessze a konvent elébe. Egy «ad hoc» konvent tegye tanácskozási tárgyává, állapítsa meg a módokat, küldje ki az egyházkerületekhez félreérthetetlen utasítással s az egyházmezők hajtsák végre a próbát egyházként. Mindezt az ügy fontosságához szabott készséggel végre lehet hajtani még ez év végeig, a míg ti: még a lelkészfizetés-kiegészítési törvény végrehajtását meg nem kezdik.

A miniszter és a törvényhozás ebből legalább az ev. ref. egyházra nézve tisztán fogják látni a szükségletet s jövőre ahhoz képest veszik fel a költségvetésbe a fedezetet.

Ehez jogunk van a miniszter által respektált és sérteni nem szabadított autonómiánk nál fogva. — «Egyh. törv. 238—257. §§».

(Közbe — zárjel közt — megjegyezni jónak látom, hogy az egyháziadóreform még azokra a boldog egyházakra is szükséges, amelyek lelkészeik

részére fizetés kiegészítést nem várnak. Ha lesz feleslegük saját helyi kulturális érdekekben magok használják fel. De alig vélhető hogy legyen feleslegük, ha népességüknek megfelelő lelkészi állomásokat szerveznek, amire legnagyobb egyházainkban a lelkészi gondozás tekintetéből többnyire szükség van. Hát még ha a pusztai tanyákon szétszórtva élő, az ige után áhító lelkek gondozását, ami vándorlelkész által elérhető lenne — kellő figyelemre méltatják. Aztán számba veszik azt is, hogy iskolaköteles gyermekek befogadására elég tantermeik, oktatására megfelelő tanítók sincsenek sat. sat.)

Át kell éreznünk, hogy nem tartjuk elégnak ha akár egyházunk vezérférfiai egyházi adórendszerünk mizeriát bármily szép szavakban elismerik s egyházuk iránti szeretetüket a legtiszteltelemmel hangoztatják is; akár a miniszter a szóbanforgó törvényt csak ideiglenesnek és csak lépésnek tartja az 1848: XX. t. cz. valóditása felé. Nekünk magunknak kell biztosabb lépést tennünk az irányban.

Az 1848: XX. t. cz. 3. §. kérdésének a viszonyokhoz mért megoldása — az adóreformban van. Mert azt az utópisták is beláthatják, hogy ez a törvény csak úgy értelmezhető s úgy életbe hívható. De így életbe is kell indítani.

Kuba.

— A Debreczeni eredeti tárczája. —

Irtta: **Bartha Mór.**

— Folytatás —

A Filippi szigetek szintén a Spanyol birodalom gyarmatbirtokainak utolsó foszlánya. Egesz nagy sziget csoport ez, és ha nem is olyan becses, mint az „Antillák gyöngye” s az anyaországtól távolabb fekvése miatt nehezebben is kezelhető: mégis Sp. országra nézve, különösen keleti kereskedése tekintetéből igen fontos. És Kuba elvesztése valószínűleg ezt a gyarmatbirtokot is magával ránthatja. Ennek okkupációja a Cavatei győzelem és Manila bevétele esetében közelebb áll mint Kubáé is.

Nem lesz talán érdektelen, ha olvasóinknak e sziget csoportról is adunk némi tájékoztatást.

A Filippiszigetek — Iglas Filipinas, Archipelago Filipino — Ázsia dkeleti részén fekszik a Nagy Óceánban, ez és ennek nyugati részei, a kínai, celebesi és szului tenger által határolva, az ész 4° 21' 30" és a kh 114° 30' — 124° 15' — percz közt 1000-nél több kisebb-nagyobb szipetből öt főcsoportban áll, a minék területe 296.282 négyzet kilométer, 6.985.124 lakossal akik közül bár mintegy egy millióra nem terjed ki a sp. hatalom, mégis látnivaló, hogy úgy terjedelemben, mint népesség számban messze túlhaladja az amerikai Sp. birtokot.

A szigetek többnyire eruptív alakulások lévén kőzetben s feltehetőleg érczekben is gazdagok s még most is vannak bennök működő vulkánok s kisebb lapályok csakis a folyók torkolatai táján találhatók; ellenben a szigeteket alkotó nagy hegyeket őserdők borítják.

Az Éghajlatot a szelek áramlata szabályozza, úgy, hogy egy és ugyanazon időben van a szigetekeken száraz és esős szak. Azonban a meleg nem éppen tűrhetlen, 25-30° közt változik.

Terményei, a forró földön sajátos produktumai: Az aránylag kevés művelt földön rizs terem ugyan, amely főtáplálék, de a belfogyasztásra nem elég. — Állatvilága elég gazdag.

Lakói: Negritók, a szigetek belsejében malajok a partokon, a keleti közt az indonezek tanynak, de az első és utolsó faj kivészésnek indult.

Kivitele, nagyban dohányfélék, abaka — kelmészövet és szalmakalapra — határozódik; mert egyéb ipara nagyon korlátozott s a kik ezzel foglalkoznak, többnyire kínaiak.

A kereskedelmet ez előtt nagyon korlátozta az, hogy csak sp. hajókkal lehetett üzni és csak Manila kikötőjében; újabb időben azonban a kereskedés szabaddá tétetve, és ezéltre más kikötők is megnyitván — nagyobb lendületet vett. Fő kiviteli cikkek: manila, kender, cukor, dohány, kopra, kókuszpálma, kávé, indigó, szalmafonalak, bevitelük:

pamutfonalak és kelmék, vas, szén, rizs, buza liszt, selyem és gyapjukelmék, vászon, szeszfelek, bor, butorok, papír.

A Filippinek felett egy fő kormányzó áll, aki a száraz és tengeri haderő vezére, tehát katona és Manilában szekel; az alárendelt másik két kormányzó Cebuban és Zambrangában stb.

Bevétel: 1893—4-ben volt: 12.899.546 peso; kiadás: 13.350.794 p. A haderő: 573 tiszt, 9300 gyalog és tüzér, 24 hajó, 2818 matróz és 452 tengerész katona. Látnivaló, hogy ezzel a haderővel oly sok szigetből álló gyarmat megvédése, ha azt az Egyesült Államok csakugyan okkupálni akarja, nagymértékben biztalan.

A sziget csoportban Mindanao szigetet Magellan — Magalhaes — 1521. fedezte fel s csakhamar akkor és itt a kis Macton sziget benszüitjei által a nagy felfedező meg is öletett. — A spanyolok által birtok bevétele 1569-ben történt. Elnevezését Filip aszturial hg. a későbbi II. Fülöp iránt való tisztelet örököltette meg. Megtartása azonban küzdelmekkel járt, a mennyiben 1573-ban a kínaiakkal kellett érte háboruszkodni; 1624 és 1629-ben benső lázadást elfojtani; harcolni kellett angolokkal, hollandusokkal s az újabb időben a mohamedánizmussal a Szulu-szigetek felől, mg 1876-ban a szigetek Sp. ország hatalma alá hajtva, innen megszűnt a háborgatás. A legközelebbi években azonban belső lázadást kellett nagy erőfeszítéssel elnyomni: De ópen emiatt, ha az Egyesült Áll

Szekularizáció . . . Ez más módot is megengedne, de ez nálunk nem lesz — legalább meg most. Ránk nézve autonómiának az állam min- cben hatóság által elnyeletéstől való féltése, nemis teszi kívánatosá az 1848: 3 §-ánk szószerinti valószínűsítését. Az állam szekularizáció nélkül, csak az államtagok adójából fedezheti az egyházi szükségletet. Az egyházi adó-reform, az ilyen mű adóteher elhordozhatóságát jelenti — méltányossági, viszonyossági, szociális tekintetekkel kapcsolatban s a nélkül, hogy az autonómia sérthetetlen s e g e k é r d é s s é v á l j é k .

Miként oldják meg a mostani törvénybe nem foglalt felekezetek — róm. kath. gör. kath. — kongrua-kerdését: az minket közvetlenül nem érdekelvén, hosszabban nemis szólunk hozzá, bárha az ultramontán Néppárt s más pártok irányadó katolikus férfiai a képviselőházban ami jólétünkért — autonómiánk sérthetlenségéért annyira — érdeklődtek — gyanúsán aggódtak. Anynyit mégis mondhatunk, hogy az az állam részéről könnyen megoldottnak tekinthető azon felekezetek kezében levő nagy vagyonnál fogva, mely bőségesen fedezi azon egyházak lelkesítői fizetésének kiegészítését s még a mellett is élhetnek, a fejét hova lehajtatni nem tudásig szegény Krisztus szolgái a »servus servorum« a — paelatusok — fejedelmi fényben s fedezhetik költséges szertartásaik, egyházfentartásuk szükségleteit — gazdagon. De hogy ott is van szükség adóreformációra po: a párbérek méltányosb elosztását s befizetését illetőleg — azt nem mi mondjuk, hanem a »Magyar Állam« — 1898. ápr. 22. Herbst József perbáli plébános tollával: »Mi praktikus és egy-

szerű módnak tartanók, ha az ország összes, jelenleg bevett s elismert hitfelekezetek s a róm. kath. egyháznak*) kultusköltségeit az állami költségvetésbe felvennők *progrressziv* kulcs szerint valamennyi állampolgárra kivetnők s az egyes hitfelekezeteknek kijáró összeget negyedvenként a rájuk nézve illetékes egyházi hatóságoknak kiosztás végett kiadnók. Így vége lenne egyszermindenkorra a párbér vitáknak vége a párbér követeléséből a lelkeszre hára mló odiumnak. Nohát, van a párbér aránytalansága és természetben fizetése vagy nem fizetése miatt ott is baj. És ez bizony régebbi keletű mint az egyházpolitikai reformtörvények, a melyekből pedig ujjongva származtatják a prot. felekezetek és magok minden bajait s megelégedő kézdörzsöléssel statisztikai adatokkal regisztrálják a protestánsok nagy veszteségeit a róm. kath. egyház javára, s im a párbér-bajt az istentelen állam, — a fizetés államosítása által tartják elhárítandónak, az odiumot a pap iránt megszüntethetőnek . . . ultramontán következetességgel.

Mi — felekezetek, nem megyünk ennyire, hagyjuk azt a kath. bölcseségének . . . autonómiánk megőrzése végett, nemis tartjuk célszerűnek ennyire menni. De hogy egyházi szükségleteink valódiságának megfelelőleg az állam adjon fedezetet: azt egyházunk feladatából — a társadalom, az állam legnemesebb érdekeinek tett és teendő becsületes munkálkodásunk ellenszolgáltatása képen és éppen nem kormány

(* Romai katolikus felfogás szerint, minden más vallási társulat, csak felekezeti; egyedül az övék — egyház. Hogy ne mikor ezt a lelkesítés kiegészítését tárgyzó törvényjavaslatban a miniszter is így mondja: »a nem katolikus felekezetek.«

lamok mostani győzelmét okkupáció követi — amint erre kilátás van, e gyarmat megárt-hatása nagyon kétsézes, mert habár ebben a főkormányzó nagyon bizik is és biztosítja a Sp. kormányt: de ha az Egyesült Államok szárazföldi hadsereget szállít ide, mint szandékában van is — az elnyomott elégedetlenek elvégre esatlakoznak: e szigetecsoporton is lesz végezve a Sp. birtoklás.

Mi történik még a többi megmaradt gyarmatokkal: — a Marianakkal — Ladrones, Tolvajszigetek, — amiket szintén Magellan fedezett fel — 1665 — s nevet a IV. Ferdinánd övvege tiszteletére nyerte, a mi ugyancsak apró szigetecsoport a Csendes tengerben; a Karolinakkal amelyek IV. Károly király nevével viselik s 1686-ban történt felfedeztetésük óta sp. birtok; Ferdinándó-Póval, mely angolok és spanyolok által birtokolta ott, de az angoloktól visszabocsátva a spanyolok is felhagytak vele tisztviselőiket onnan visszahívták; Coriscóval és esetleg a szintén Afrika nyugati partja felől fekvő Kanári kelemes szigetecsoporttal, a mik közt ott van Ferro is, ahonnan azelőtt a hosszúsági fokszámítás indult ki s e mely kormányzati tekintetben közvetlenül Spanyolországtól függ: az a háboru kimenetelétől, illetve az ezt követő békekötéstől feltételezhető.

Az Északamerikai Egyesült-Államok — United states of America — az ugynevezett új világrészben fekszik s bár története is sokkal későbbben kezdődik: mégis — úgy véljük — ismeretesebb olvasóink előtt, mint

Spanyolország. — Az a tény, hogy 1849-ben menekült hazánkfiat — Kossuth és társait megöltetésben részesítette; az a jöleső érdeklődés, amelylyel a mi szabadsághúgyunket bukásában is kísérté: nagyon elkötelezte a magyarokat. Másrészt az a csudalatos fejlődés, amelynek indult s amely kétségtelenül szabad kormányrendszerével all okozatos kapcsolatban s habozás nélkül ennek tulajdonítható: rokonszenvet ébreszt és tart fenn iránta minden alkotmányos államélet iránt fogékony Nemzetben — tehát a Magyarban is s ismeretere ösztönöz mindnyajunkat.

Még az a verseny is, amit mezőgazdasági terményeinek, a mi mezőgazdaságunk hátrányára az ő világba árasztásával kifejt, felhívja az államra figyelmünket, hogy annak lenyomó hatásától amennyire és amiben lehetséges óvjuk meg földművelési érdekeinket. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha tanulmányozzuk mennél alaposabban, kiismerjük versenyt ellenesünknek módját, eszközeit stb.

Nagyon érdekelheti és ha szemléi, bámulattal tölti el a magyar mezőgazdát az a rohamos haladás, amelyet az éamerikaiak kifejtettek és a siker, amelyet már eddig elértek, de amelyben még nem állapodtak meg.

Pedig az eddig használatba vett 111.568,800 hektár szántóföld, 30.842,000 hektár rét és legelő s 95.280,000 br. erdő, — gazdálkodás is mind növényi, — különösen buza és tengeri hozamával, mind állattartási terjedelmével oly mérvet ért el, hogy Európát velők előzőnölve — eddig is a legmegdöbbentőbb jövővel fenyegeti az európai mezőgazda-

uszályhordozásért kortesdij képpen, megvárhatjuk, — az 1848. XX. t. czikk szerint — megkövetelhetjük.

Jelzett adóreform-munkálkodásunkkal is jöjjünk segítségére az államkormányának, de sürgősen. Az óra beletel, a viszonyok kiáltva diktálják: mit tegyünk — a. — r.

BELFÖLD.

A kormány és a gabonavám. Arra hallatlan vakmerő osztrák követésre, amelyet a magyar mezőgazdaságot a gabonavámok által jelentkező nagyon mérsékelt védelemtől is megakarja fosztani, a magyar kormány már megadta a feleletet, az egyetlent, melyet képzelt lehetett a következőkben: Az osztrák kormány annak a kérdésnek a megfontolását is dítványozván, vajon nem kellene-e tekintettel a nagy buza s lisztárakra a gabonavámok néhány hetro, jun. 30-ig felüggeszteni, a magyar kormány a mai napon tartott minisztertanácsban elhatározta, hogy ez idő szerint ez a rendszabályt sem megokoltak, sem céljáról nem tartja, miről az osztrák kormány irásbeli uton értesítette.

A delegációk. A delegacionális ülés szakot szerdán e hó 11-én nyitja meg ő felsége királyi beszéddel. Ezuttal minthogy Budapestesten lesznek a tanácskozások, előbb az osztrák delegációt fogadja ő felsége azután a magyart.

A hadügyi kormány — mint Bécsből táviratozzak — a delegációtól kerek 30 millió póthitelt fog az 1898-iki esztendőre kéri, a mit hasonlóképpen, mint a tavaly engedélyezett 7 és fél millió rendkívüli hitelt a Balkán felszigeten uralkodó helyzetet indokol.

Az 1848—9-es honvédegylet Május 8-iki közgyűlése.

Talán nemis tudják városunk lakosai, hogy az 1848—9-iki események történeti emléket szerzett ténvezői, a nehez de dicő győzelmeket vívott **Honvédek** össztartozását a becsületes tevé, „Honvédegyletek“ közt, amelyek megyéenként vagy nagyobb városok szerint vannak az ország területén körülbelül 50 testületbe szervezve — a „debreczeni

ságot általában, különösen a mi földmivel hazánkban.

A tengeri-termelés már az 1890. évben 32.000,000 hektárt foglalt el (egy hektár, az Ar, vagy Are; egy Ar pedig 100 négyzetméter, ami katasztr. 1600 négyzetöölös hektárban van 0:754,642 hr, vagy 5,754,642 négyzet méter.) Az évi termés 6—700,000,000 hektoliter, amiből ugyan csak 8—16,000,000 hektolitert visznek ki, mert a többi a helyes mezőgazdaságban az állattartásra fordítják, de így meg konzerv, zsír és sertésus minőségben jutván forgalomba és legkivált Európában — mindenképen az ő világ mezőgazdaságára nehezkedik.

A buza-termelés még ennel is súlyosabb reánk nézve; mert ennek 15.440,163 hektáron 172,677,120 hl. hozamából 20—40,000,000 hl. nyersbuza, 5—10,000,000 feldolgozott állapotban, lisztképpen kerül Európába.

Latható, hogy az ugynevezett »amerikai verseny« a terménypiacokon a magyar mezőgazdaság e főtermékainak arát amíg elerleszoriítja, a mi dragább termelésünk miatt, mezőgazdánk versenyképességét felette megpróbálja.

De így van ez már minden téren. — Banyászatban, iparban, kereskedésben még szellemi műveltségben való haladása is az Egyesült-Államoknak magára fordítja figyelmünket. E figyelem azonban nem vesz karbát, mert felette tanulságos.

Munkakereső s ennek utján jobb módra szertenni törekvő honfitársaink százezrei, kik est Amerikában velik feltalálni; bukkolt, vagy a becsület utjaról letért embertársaink,

agg Honvédegyelet" az, amely egyleti életét a legrendszerezesebben, legtevékenyebben s a multak emlékének megfelelőleg folytatja.

Ez a tudat városunk lakosainak jóleső büszkesége lehet, mert amint e város az 1848-9-iki eseményekből nagymértékben és díszösszegeesen kivette részét, úgy ahoz a mult emlékeihez is tudatosan ragaszkodik s amik arra vonatkoznak rokonszenves érzéssel fogadja.

Nem teszünk tehát felesleges dolgot, ha az 1848-9-es agghonvédek egyleti életműködését visszatükröző tegnap Május 8. közgyűlés lefolyásáról majdnem kimerítőleg jelentünk.

A közgyűlés iránt úgy látszik magok az Egylet tagjai fokozódó érdeklődéssel viseltek amennyiben az életalkonyára jutott vén harcosok számának napról-napra apadása daczár is 76-an voltak jelen a közgyűlésen. Ezen való örömezésének kifejezésével nyitotta meg a közgyűlést az elnök Dr. Hegedűs Pál.

Ezután S z e p e s s y Gusztáv alelnök előadása nyomán a tárgysorozat szerint a választmány által beadott Jelentés az 1897-8 egyleti év eseményeit olasta B a r t h a Mór. r. jegyző.

Jelentése

a debreczeni 1848-49-es Honvédegyelet választmányának az 1897. Junius 27-en tartott közgyűlés óta lefolyt — egyletet érdeklő események és határozatokról — az 1898. 8-iki közgyűlés elébe terjesztve.

1. Az 1897. Jun. 27-én tartott közgyűlés 6. sz. határozata szerint a gyűlési jegyzőkönyv hitelesítésével megbízott tagok — Propper Mór, Fonó Mihály, Németh József, ezen megbízatásukat teljesítették: a jegyzőkönyvet hitelesítették.

2. Számvizsgálati bizotts. tagok — 7 sz. — Propper Mór és Hollaender Gyula bajtársak közal az utóbbi hosszuidő óta tartó betegsége miatt, megbízását szokott buzgósággal nem végezhette Emiatt azonban nem származott hatamaradás az egyletre, mert amint erről az eredmény, e jelentés 13. és 16. sz. a. belesz mutatva, a számvizsgálást maga a választmány gyűléseiben végezte el.

3. Az 1897. Jun. 27-iki közgyűlésben megválasztott egyleti tisztikar megbízását — amint arról a jelentés bizonyosságul szolgálhat, lelkiismeretes buzgósággal s az egyletügyek örvendetes előbbvitelére végezte.

4. Az 1897. Jun. 27-iki közgyűlés — 8.

sz. — Szepessy Gusztáv alelnök indítványának, mely szerint a halálozás által nagy mérvben fogyó agg Honvédség nyugdíjának emelése lehetővé válván, a budapesti központi választmány feliratban kéressék fel, hogy a miniszterelnökség illető osztályánál evégett közbejárna; egyszersmind egyletünk központi gyűlésre választott képviselői — 12. jhv. sz. Dr. Hegedűs Pál, Szepessy Gusztáv, Bartha Mór és Propper Mór utasiattak, hogy ez ügyben minden erejüket kifejtteni tartják kötelességöknek: az elnökség részéről a felirással, a képviselők részéről sürgetéssel is a központi gyűlésen elégtételt — 1897. okt. 23. de bizony — fájdalom — egyletünk ezen nagy fontosságu, közérdeklő határozati törekvésének méltó sikere nem volt, mert a felküldött indítvány központi gyűlés tárgyává nemis tételt.

Az új központi elnök Br. Podmaniczky Frigyes által a miniszterelnökhöz vezetett küldöttség eljárásában meg volt ugyan a cél, a miniszterelnökre hatást gyakorolni s szavakban biztatást nyert is onnan; de tettekben ez ügyben — miként tudjuk, tapasztaljuk — semmi kívánatos eredmény nemis tételt.

8. Az 1897. Jan. 27-iki közgyűlési határozatnak, mely szerint a közszamadási év a polgári évvel hozassek egyezésbe, csak annyiban tételt el, hogy a szamadás minden időben nyilvántartott; de 1897 bevégeztével be nem záratott s így ez 1898 kezdetével új szamadási év még nem nyitott, hanem a jelen szamadás közgyűléstől közgyűlésig egy folyamaban vezetett s záratott le az eredmény is ehhez képest van kitűtetve a Jelentés 13 és 16 pontjában

6. Az egyleti, — még élő tagok — összeírása folytatott 11. sz. de kívánatos eredmény a bajtársak hibás, nem kellő érdeklősége, vagy inkább érdeklődés nélkül való volta miatt — nem volt még mindeddig sem elérhető; a még élő bajtársak teljes nevsora el nem készült. Megjegyzendő itt, hogy az egylet által lehető honvédigazolások nyugdíjnyerhetési szempontból, tovább a miniszterelnökség által meg nem engedtetven — egyletünk törzskönyvének lezáratása elrendeltetett; sőt a miniszterelnök a törzskönyvnek a polgármesteri hivatal útján beküldését is elrendelte, de egyletünk választmánya e könyvnek csak hitelesített másolata felküldését véleményezven megengedhetőnek — a törzskönyvet

az elnökség nem is szolgáltatta ki, az tehát mint feltett kincs egyletünk birtokában meg van jelenleg is. A miniszterelnökség ujra nem követelvé, talán nem is leszünk kénytelenek kiszolgáltatni. Egyleti életünk nyilvántartása végett tovább is vezetjük. Az elnökség, illetőleg a választmányának e tekintetben ismerteltt magatartását szükség, hogy a közgyűlés helyeselje s ezzel magáóvá tegye, vagy karhoztassa el s így netalán még megújulható hasonrendelet esetében az elnökség és választmány teendőit meghatározhassa.

7. Az 1897. okt. 17-én tartott választm. gyűlés a meghitelesítő okmányt jegyzőkönyvi 1. sz. hitelesített kivonaton, kiadta az 1897. junius 27. közgyűlésben elválasztott rendes képviselők részére, akik ott mindnyájan meg is jelentek, ahol legfontosabb teendő volt az elhalt bold. emlékezetű Peihy Tamás megüresült helyére — elnök választás. Erre egyakarattal megválasztott br. Podmaniczky Frigyes, elnöki székét el is foglalta. A képviselők költségei fedezésére az egylet költségvetésébe felvett 50 frton tul nem terjeszkedhetvén, egyegynek 12 frt 50 kr. általány volt csak adható, amely a pesti ut es költséges tartózkodás költségei fedezésére 4-5 napon át — barki által megítélhető, hogy nagyon kevés.

8. Az 1898. febr. 13. választmányi gyűlésben elnökség részéről bejelentetett, hogy általa a helybeli penzintézetekhez írásbeli kérelem intéztetett az évi segély nyújtás figyelmökben tartása végett. Az iratot az intézetek igazgatóinak az elnök vezetése alatti küldöttség személyesen nyújtotta át. Az eredmény az évi szamadás tanúsága szerint — örvendetes.

9. Ugyanezen választmányi gyűlésből Szepessy Gusztáv indítványára az 50 éves jubileum alkalmából a hazafias közönséghez is intéztetett felhívás az elnökség által ugyancsak egyletünk segélyezése érdekében, ennek azonban az a célja is volt, hogy így a nemes város segélyezéséért való folyamodás, amely némi nehézségekkel jár — elkerülhető legyen. A mozgalom az eddigi jelenségekből itelve sikerrel biztat.

10. E választmányi gyűlés mar arról való gondoskodásra utasította az elnökséget, hogy az 1848. márcz. 15. 50 éves jubilaris emlékünnepeken való képviseltetéséről egyletünknek, idején gondoskodjék s azokon számára megfelelő helyet biztosítson. Az ezen

akik ott karják eltevesztett életök csorbáit kiközölni, vagy a kényszerült számkivetésben anekért vezeteln s akiknek száma szinten nemhogy apadna, hanem növekszik: ugyancsak ez állam felő fordítja érdeklődésünket, mert nem lehet közönyös előltünk, hogy a munkával ott még inkább lehet boldogalni mint nálunk; es a társadalom a hűnösök útját megvetése érzetetésével — nem várja el a megáulás felé sat. sa.

Hat mindez befoly arra, hogy inkább igyekezzünk megismerni az emberiség haladásának tevékenységben bámulatos terét az Egyesült-Államokat, mint a vén Európában is büszke magaslatáról alahanyatlott Spanyolországot.

Talán nem is rosszul van ez így. Spanyolországot tanulásunk csak negatív lehet: mit ne kövessünk, hogy ahaméletünket tönkretetvő benső fergektől s katasztrófától megóvhassuk; az Egyesült-Államoktól ellenben pozitív: mit cselekedjünk, hogy hazánkat a szabadaban a felvirágzás fokozatán felebbfelebb emeljük az emberi munka kulturára képesítő roppant erejével.

Bizonyára ha az Egyesült Államok alapos és részle es ismertetését adhatnók es bevéshe'nők minden olvasónk lelkébe — szívebe: hálás munkát végeznénk. De ezt sem érünk, sem terünk — e lap terjedelme meg nem engedí Kénytelen-kelletlen is arra kell tehát szoritkoznunk, ami legalább lehetséges s e tarca-czikk elején megjelölt célnak meg elel: az Észak Amerikai Egyesült Államok másik hadviselő fél alakját s vázlatosan lerajzoljuk.

Az E g y e s ü l t - Á l l a m o k két világenger Atlanti és Csendes Oceán közt északon a jegestengerbe ismeretlen határig be és délen a sz. 53° 54-ig lenyuló negyedik földrészt képező Amerika része, az ugynevezett Észak-Amerikában fekszik, roppant területen, melynek Alaszka nélkül legészakibb pontja a 49° legdélibb az ész. 24° 50'; legkeletibb a ny. b. 60° 59'; legnyugatibb a ny. h. 126° 92.

Egész területe — ismét Alaszka nélkül — 7.838,300 — Alaszkaival 9.333,680 négyzetkilométer, tehát Magyarországnál mintegy 30-szor nagyobb terjedelmű, s majdnem olyan mint egész Európa.

Ily roppant kiterjedésben könnyen érthető, hogy felülete változatos; óriás folyamokkal át van szeldelve, amik mint kereskedelmi erők feletté fontosak. Északon pedig nagy tavakkal van határolva amik meg az angol Amerikai birtokról elkülönítik.

Hőmérséklete eltér Európa ugyanazon szélességi fok alatt fekvő országainak hőmérsékletétől, amennyiben tele hidegebb, nyara forróbb mint azoke; ami annak tulajdonítható, hogy az északi hideg és a déli forró légáramlat útjában nincsenek oly hegylánczok melyek felfogják, hanem szabadon ömölhet úgy a hideg, mint a forró lég, aminek meg a növényzetre nézve van az a — hatása, hogy Amerikában a forró földövi növényzet sokkal északfelé képes megélni, mint Európában hasonló szélességi fokon.

Népessége rohamosan szaporodik, mert amíg 100 évvel ezelőtt csak 4 millió volt,

most már 62-64 m., tehát legalább is megtizenöt-szörözödt. De ezen rohamos szaporulatot nem a születés okozza, amely a rendes számléknál is alacsonyabb — hanem a beköltözés.

A lakosság megoszlása a különböző vidéken különböző es nagyon egyenlőtlen, mert míg a keleti részben 28 lélek esik egy négyzet km-re, addig a Csendes Oceán vidékén csak 1.3, zárt mdsencékben pedig 0.43. Nagy különbség mutatkozik a férfi és nőnem szama közt is, mert 32 m. férfi a csak 30 m. nő esik.

Ez aránytalanság okát szintén a bevándorlás általi népszaporulatban megtalálni lehet, a férfiak vállalkozóbbak idegenbe vándorolni a léfentartása végett, mint a nők, tehát a bevándorlásban nagyobb számban vesznek részt férfiak, mint nők.

A városok roppant mérvű népesedését a vidékek rovására abból magyarázhatjuk ki, hogy lázas gazdagodási vágyában az amerikai fut, az ezzel jobban kínálkozó városokra; sőt ujonnan megnyitó territoriumok hirtelen népesedésének is abban van nyitja, hogy oda hullámanak, hol a vállalkozásnak kecsgetető ter mutatkozik. Okadatolásunk helyes volta mellett bizonyít éppen napjainkban az a bámulatos arányláz, mely a természettől rideg Alaskába üzi az amerikai nép ezreit, a hol pedig a fagyos barátságatlan éghajlat alatt annyian vesznek el.

(Végo köv.)

nap estélyén illetve éjjelen tartando »Honvédhal. rendezésere bizottságot küldött ki, mely Szepessy Gusztáv elnöksége alatt Csarpe Mihály, Höflinger N. Némethy I. Fonó M. Nagy I. és Báthory G. bajtársakból állott, — nagy tevékenységgel és szakértelemmel felelt meg megbízásának.

11. Bej lentetett a debreczeni kir. bíróság értesítése nyomán hogy n. Sántha György né szül. Lévy Sára asszony együletünknek végrendeletileg 25 frtot hagyományozott. Az örövendetes tudomásul vett adománygyben megfelelő eljárás végett az elnökség felkérte.

12. A Márcz 15-ki felszázados emlékünnepen, rendezendőnek tervezett Honvéd hal. irant közérdeklőség növelését a választmány művészi előadással is megkísérlés szempontjából megkereste a »Debreczeni városi Dalegyelet» és a »Főiskolai nemes ifjusági énekkar» elnökségét és felkérte a közreműködésre, amit mindket művésztársulat készséggel fogadott s örövendetes ígérettel válaszolt.

13. A jelzett előkészületek után felviradt a nagy nap 1898. márc. 15-ike, ama soha nem feledhető 1848-iki első Márc. 15-kének felszázados emlékünnepe. Hogy együletünk elnöksége és a »13-as egyenruhás csapat» harci zászlója alatt miként volt az ünnepen képviselve — a főisk. lépcső — csarnokában álló »Petőfi szobor» megkoszorúzásánál, melyre együletünk egy tagja Nagy Sándor is korszorut helyeztetett; az »Emlékkert» 1849. aug. 2-án a debreczeni csatában hőhalálal elesett Honvéd bajtársak emlékére álló »Haladók országnak» mellett s a városház előtti »Szabadságtér» lefolyt ünnepi jeleneteket s hogy itt mindenütt — azon nagy idők ööképviselője — Honvédegyületünk s a 13-as csapat a legmegkülönböztöttebb tisztelet helyet nyerte: arról, mint köztudomasu eseményről nem is szükség szólnunk. Hisz mindnyajunk kihülésben levő, immár alig dobogó szívét miként még egyszer magas langra gyújtotta az általános emlékező lelkesültség: úgy méltó büszkeséggel töltött el mindnyajunkat, hogy a nagy napok és történetek élő emléket — »48-as Honvéd egyület» és »13-as csapat» tüntető eljennel fogadtak, közbeesülés ki-tüntető jeleivel fogadtak.

Nem szükség részletesen jelentenünk azon nap estélyén és éjjelen a Korona dísztermében lefolyt Honvédhal. rendezésére melynek művészi becsü közreműködés-el emlékeztető biztosító megnyitására csakugyan megjelent a »Debreceni Városi Dalegyelet» és a »Főisk. nemes ifjusági Énekkar», mely tény oda gyönyörköd-tető díszes közönséget vonzott s a jövedelem is fokozódott, a mit még a Dalegyelet is 20 frt ajándékozásával növelt úgy, hogy jegyek és felülfizetésekbe befolyt 226 frt 29 kr s a tetemes kiadáson felül is maradt tiszta jövedelemképen 71 frt 3 kr, a mint ezt a számadas mutatja.

14. A közreműködés által oly becsé-megtisztelő szolgálattal tett »Debreczen Városi Dalegyelet» és »Főisk. nemes ifjusági Énekkar» irant mélyen átértzett és közeles erkölcsi há-las köszönetet várt a választmányunk halálraiban fejezte ki márc. 20-iki gyűléséből, melyet az elnökség személyesen nyújtott át T. k. Mark Endre dalegy. elnök és t. Mácsay Sándor karmester ural, a mint ezek a haláratok vá-lasztm. jkvünkben beírva s megörökítve van-nak s a »Debreczen» pol. napilap útján is közöltettek.

15. Az 1898. márc. 27. válasz m. gyűlés a »Honvédhal. bev. és kiad. számadása után a helybeli pénzintézetek és nagys. Simonffy Imre kir. tan. polgármester együletünk dísz elnökének adományát lajstromozta, amint ezek a közszámadásban részletezve is megtalálhatók.

Úgyan e választm. gyűlésben Nagy József munkatobetsü bajtár-nak jegyzőkönyvi határozat szerint, a penzügyt viszonyok kedvezőbbre fordulván 2 forint rendkívüli segély adatott.

E gyűlésen mondatott ki, hogy ha a sa-gas kormány által a 48-ki törvények ezen év apr. 11-iki királyi szentesítésének felszázados emlékére rendezni szándékolt ünnepélyre egy-letünk meghívást nyer, azon részt is vesz,

min' ama törvények alapján szervezkedet' szabad és független Magyarhaza és állam védelmére szervezett »Honvédség» mai napság élő emléke. S valóban a meghívást mint Debreczen szab. kir. város, mind Hajdumegye hatósága részéről megkapván, mindkét törvény hatóság ünnepélyes felvonulásában apr. 11-én megjelent.

Ezen nap alkalmából Komjáthy János szingazgató részéről azon kitüntetésben is részesültünk, hogy a Honvédegyelet elnöksége és a 13-as csapat részére 17 db. jegy küldet-vén a »Hadak útja» című jubiláris színmű előadására meghívott, kik azo. meg is jelentek.

16. A Május 1-ső napi Választmányi gyűlés az 1897. Junius 27-iki közgyűléstől vezetett számadást tételként részletesen megvizsgálta helybenhagyta s e számadást lezárta. Végeredménye 333 frt. 82 kr Bevétel ell-nében 153 f. 26 kr. kiadás így a Bevétel többlet: 180 f. 48 kr. mely összeg a jövő évi számadás bevétel első tételét fogja képezni. Ezen összeg a ránk néző év anyagi szerény biztosítékul szolgál.

Úgyan e választmányi gyűlés meghatá-rozta és kitűzte, a máj. 8-iki közgyűlés nap-ját és tárgysorozatát, a melyek a most bemu-tatott költségvetésnek is 330 bevétel 180.56 és kiadásban megállapítása az alapszabályok értelmében kitűzött tárgya leend.

Dr. Hegedűs Pál 4 évig viselt elnöki tiszteről — mert városunkból elkö-lözik — véglegesen leköszönvén, helyére el-nökül Szepessy Gusztáv eddigi alelnök válasz-tatott. Alelnöknek dr. Pallay Miklós, jegyző-nek Bartha Mór, pénztárnoknak Némethi József megválasztottak.

A választmány következő eddigi tagjai ismet megválasztottak: Boros József, Cserepes Mihály, Fonó Mihály, Geder Pál, Höflinger Sándor, Nagy József, Propper Mór, új választ-mányi tagok lettek Balogh Imre, Váczy János.

A tárgysorozat kimerítése után ezen nagy érdekeltég mellett szép rendben és esend-ben folyt közgyűlés 5 órakor feloszlott.

Táviratok.

Választások az ev. ref. egyháznál.

Budapest, máj. 9. A ref. egyház gond-nokának választása. A ref. egyház Tisza Lajos gróf halálával főgondnokot veszítette el, köz-ben pedig Daranyi Ignacz miniszter elfoglaltsá-gára való tekintettel lemondott gondnoki tiszteről. A választása a hívek nagy részvétel mellet a kalvinista ref. templomban folyt le. A gyűlekezet egyházi elnökké Szász Károly püspököt, világi elnökké Karász Ferencz kuriai bírót választotta meg. Szász Károly üdvözölvén a jelenvolttakat, beszédében emle-kezett meg az elhalozott főgondnok érdeme-ről. Egyházi gondnokul Hegedüs Sándort ajánlja. (Hosszas eljenzés.) Erre Karász Ferencz harározatlag kimondotta, hogy az egyházkerület főgondnokává Hegedüs Sándort választotta meg. Ezután 5 tagú küldöttség ment Hegedüs Sándorert, akit Szász Károly hosszabb beszédben méltatott. Hegedüs Sándor meghatottan köszönte meg a hívők bizalmát.

Az akadémia diszközgyűlése

Budapest, máj. 8. Az akadémia díszülé-sén Eötvös Loránd báró foglalta el az elnöki széket.

Balján Wlassits miniszter alelnök ült. Kétódal Gyulai Pál és Szily Kálmán főtitká-rok.

A közönség soraiban Bánffy, Perczel, Tisza Kálmán, Apponyi, Szilágyi, Csaszka érsek, Trajnör püspök, Holló Ernő ny. altábor-nagy stb.

Eötvös nyitotta meg az ülést, Szily fő-titkár felolvasta jelentését s az egyes felolva-sók a saját értékesüket. Utána bankett.

Zavargások Olaszországban.

Milánó, máj. 8. A milánói zavargások-nal egy lovas kapitány is a halálát lelta. A város kapuinál katonaság őrködik. Számos idegen elhagyta a várost. Több vasútvonal a forgalom beszüntetését Milanóba tervezi.

Kaszárnyatűz.

Budapest, máj. 9. Veszedelemes tűz volt a Ferencz József laktanyában. Az egyik szénaraktár gyuladt ki, amelyben tömérdek széna volt felhalmozva. A veszedelmet hamo-rosan észrevették és úgy a legénység, mint az időközben értesített tűzoltóság nagy erőmeg-feszítésének sikerült a tüzet lokalizálni.

A háboru.

Páris, A párisi New-York Herald a caviti csatáról részleteket közöl. Az amerikai hajóparancsnok Dowey ötször elvonult hajó-hadával a spanyol hajóhad előtt. Az amerikai veszteségek között jelentékenyek voltak. A számtalan lövések, melyek az amerikai hajó-kat érték, mutatja egyúttal a spanyol had hősiess elszánt bátorságát. Ezután akadályta-nul ért a hajóhad Maniláig. Az Olympia hajó már Cenregider szigetét egy mérőföldnyire elhagyta, midőn a spanyolok a tüzelet meg-kezdették.

Madrid, máj. 8. Az egyetem előtt nagy tüntetések voltak. Számos elfogatás.

NAPI HIREK.

A debreczeni dalegyelet hangversenye.

Nagy és intelligens közönség előtt folyt le tegnap este a Margit fürdő dísztermében a debreczeni dalárda hangversenye. Rácz Károly zenekara nyitányával vette kezdetét a dalünnepe. A közönség az egyes számo-kat valóságos tapsviharral köszönte meg a közreműködőknek. Dr. Kunos Ignác egyetemi tanár felolvasása, mely Konstantinápolyról, annak keleti szépségeiről szóltott valóságga lebilincselte a hallgatóság figyelmét érdekel tárgya, vonzó előadása következtében. A dalár da által előadott Abdul hamid szultán induló (török szöveggel) igazán élvezettel hallgatta a közönség a precízitás pedig, mely a dal-egyület bemutatta a zeneértők őszinte elisme-rését vitva ki. Az est fénypontja azonban B. R u z s i n s z k y Ilona asszony száma volt. Népdalokat énekelt az ő szeretett, az ő szerető közönségnek, mely valóságos tapsvi-harral tüntette ki dédelgetett kedvencét. Minden dalát többször kellett megismételni. A dalkör gyönyörű eskorral lepte meg a művésznőt, ki erre az ovációkra is szol-gált. Behizelgő kedves hangja tisztán esen-gett, mint a megkondított üvegharang. A dalárda vezetéségét ezért az igazán fényesen sikerült magas nívon álló hangversenyért őszinte elismerés illeti meg. Hangverseny után táncz volt.

* Vendéglősök és kávéso-k kongressz-usza. Ma este 7 órakor érkeznek városunkba a gyorsvonattal Nerey Dezső elnök, dr. Solti Ödön jogtanácsos és dr. Kiss Lajos hírlapíró, mint a kongresszus fentartó bizottságnak tagjai, hogy az utolsó előkészü-leteket a kongresszusra megtegyék. A holnap-i nap a városunkba érkező vendégek fogadásá-val fog eltelni. Több mint 500 vendég érkezik a kongresszusra az eddigi jelentkezések szerint, melyek azonban táviratilag állandóan növek-szenek. A vasutnál fogadóbizottság várja minden egyes vonatnál az érkezőket. Ugyaz-csak a fogadó bizottság Erős Jakab elnöklete alatt gondoskodik a vendégek el-szállásolásáról is.

* Halálozás. Kertész Jánost a 48-as párt választmányi tagját, mint sajná-lattal értesülünk, nagy és súlyos csapás érte. Neje, született Bojtör Erzsébet, hunyt el rövid szenvedés után élte 61. évében. Tegnap délután agyszélhűdés érte. Több orvos sietett a beteghez, de segítség már nem volt. Rövid

szenvedés után ma reggel elköltözött az elők sorából, anélkül, hogy eszmélete visszatért s hozzátartozóihoz egy szót is szólhatott volna. Temetése szerdán délután lesz a nagy-mester-utca 1245 számú háztól, honnan a halottat a nagy templomba, majd pedig örök nyugalomra a hatvan-utcai sírkertbe viszik.

*** Kérelem a háztulajdonosokhoz.** A vendéglősök és kávéosok kongresszusára a holnapi napon több mint ötszáz vendég érkezik városunkba az ország különböző városából. A rendezőség a kongresszusnak menél ünnepebb színezetet akarván adni, lapunk útján kéri fel a háztulajdonosokat, hogy a főbb vonalakon házaikat lobogókkal díszíteni sziveskedjenek.

*** Gyógyultan elbocsájtott.** Cséki Vincze nagyszekeresi születésű 38 éves bolti szolgát a közkórházból tegnap bocsájtottak el mint gyógyultat. Cséki elmebaja miatt került a kórházba. A kórházból vendég utcai 3352 sz. lakására ment, ott fejezték és kést keresett elő, bezárta magára az ajtót és dühöngve kiabálta: Megölöm magam! Csékit kénytelenek voltak a közkórházba visszazáratni, hogy alkalomadtán ismét mint gyógyultat elbocsájtassák — hat órára.

*** Egy debreczeni ifju titokzatos halála.** A tegnapi nap délutáni óráiban egy sürgöny jött Tóth János kataszteri hivatalnoknak, mely el felszólíttatik a budapesti állam rendőrségtől, f. hó 5-én Budafoknál egy 22 évesnek látszó s irományaiból Toth Dezső, ki Debreczenben is huzamos ideig tartózkodott, székely fővárosi postatisztnak nyilvánított férfi hulla fogatván ki a Dunából, a hulla személy azonosságának megállapítása végett utazzék Budapestre. Az amugy is beteg fekvő atyát súlyosan érintette az eset-kiváltképpen akkor, midőn privát értesülés útján megtudta, hogy csakúgy az ő fiát fogtak ki. Tóth Dezső még a múlt hó 28-án eltűnt lakásáról s ennek dacára szállásadója és hivatali főnöke nem értesítették szüleit fiok eltűnéséről. Az államrendőrség is csak a kifogás után 3 napra küldte a sürgönyt, Tóth Dezsőt mindenki szorgalmas és józan életű fiatal embernek ismerte, ki már 6 órákor odahaza volt mindig — s mivel IV éves magánjoghatalmú volt egyszersmind — vasszorgalommal készült a közelgő vizsgálatokra. Hivatalában a múlt hóban lett előléptetve és szüleinek 25-én írt, hogy máj. 15-én haza jön őket meglátogatni. De a végzet ketté vágta a látogatást, jód és a tyját, szerető édes anyját és testvéreit halálával mélyen lesújtván. Hozzátartozói halálában inkább szerencsétlenséget vagy gyilkosságot látnak, mint öngyilkosságot, mert semmi ok nem volt életének önkéntes feláldozására. Egész-éges ember, — becsületos hivatalnok szerető gyermek volt, viszonya pedig senkivel sem volt, mert minden idejét otthon töltötte tanulmányainak élve. Zsebeiben sem találtak semmi oly iratot, mely öngyilkosságra engedne következtetni. Inkább forog fenn az a körülmény, hogy 25-én kapván ki előléptetése folytán 100 frt fizetési többletét — megpróbálták aztán belökték a Dunába, hogy a tett kitudható ne legyen.

*** A negyvennyolczas honvédek elismeretése.** Máramaros-megye lövényhatósága a napokban tartott közgyűlésen tárgyalta az aradi városi t. b. ama átiratát, a mely az agyhonvédek erkölcsi elismerésére vonatkozik. A közgyűlés egyhangu lelkesedéssel elhatározta, hogy az átiratot jegyzőkönyvbe iktatja.

*** Jogász majális.** A jogász majális rendező bizottsága a meghívókat ma küldte szét. Kik tévedésből meghívót nem kaptak a arra igényt tartanak, kéretnek ezen óhajtasukat a rendező bizottsággal tudatni.

*** Templom felszentelés.** A hajdu bősziorményben az ujonnan épített gör. kath. templom felszentelése tegnap folyt le nagy ünnepességgel. A templom felszentelési ünnepélyre Firczak püspök is oda érkezett kit a város polgársága fényes fogadtatásban részesített. Firczak püspök kíséretében voltak Dojnay Miklós kanonok, Roskovicz Emánuel gym. tanár esperes, Fekete szabolcsi lelkész, Somlyai Mihály bíró lelkész ezimz. kanonok, Hrabar barsfai lelkész. A püspököt megérkezéskor Somossy Béla polgármester üdvözölte. Városunkból is többen részt vettek a felszentelési ünnepélyen. Jelen voltak: Kiss Áron a tiszántúli ev. ref. egyház kerület püspöke, gróf Degenfeld József a tiszántúli ev. ref. egyházkerület főgondnoka, Rásó alispán, Czánk tanfelügyelő, Veszpremy Zoltán m. főjegyző, Komlóssy Arthur városi főjegyző. Este bankett volt.

*** Egy negyed század a népnevelés terén.** Davids Sándor eser utcai ev. ref. tanító a ref. tanítói kar egyik oszlopos tagja, a napokban töltötte be tanítói pályájának 25 éves évfordulóját. Tanító társai fölkeresték szüretelt kartársukat, hol Nagy Károly árkutcai tanító szép be-zéddel üdvözölte kartársai nevében. A jubiláns meghatva mondott köszönetet kartársai megemlékezéséért.

*** Elmaradt sajtóper.** Hajdu Bősziorményből írja levelezőnk, hogy Dobo Sándor ozsári ev. ref. tanítónak Lada János hajdubősziorményi lakos ellen sajtó útján elkövetett rágalmazás és becsületes vétsége miatt folyamba tett és 1898 évi május hó 14-ik napjának d. e. 8 órájára kitűzött sajtóper elmaradt mivel az ügy békes uton elintéztést nyert és Dobo Sándor a panaszt visszavonta.

*** Jégvihar Bács megyében.** A legfontosabb gabonatermelő vidékek egyikén: Bács megyében tegnap nagy orkan, felbőszakadás es jégeső volt. Mint bacsalmási levelezőnk jelenti, délután fel három órákor a környék fölött iszonyu orkan-zerű felbőszakadás vonult végig. Tíz perczig mogyorónagysagu jég esett, a mely a gyümölcsösökben nagy kárt okozott. A föld színe egész fehér volt és oly jégréteg borította, hogy tapatolni lehetett. Bács megye más helyein is volt hasonló itél-tidő s a gazdák kara óriási összegű.

*** Elhunyt lelkészek.** Szabó Pál szentantalfai (Dunántul) lelkész, április hó 24-én szívzélhüdesében elhunyt. — Vitéz Gyula, a loránthazi gyülekezetnek s a felső-szabolcsi egyházmegyének ifju lelkésze, életének 36-ik, lelkészkedése 10-ik évében, április hó 25-én, hosszas szenvedés után meghalt.

*** Gazdász majális.** Az első nyári mulatság folyt le szombaton a nagyerdei Vigadó termében. A mulatságot a debreczeni gazdasági tanintézet rendezte. A rendezőség minden jelenlevő hölgynek csinos kiállítású, izléses tánczrenddel kedveskedett. A megjelent hölgyek névsorát tudósítók a következőkben állította össze:

Urhölgyek: Pavay Gyuláné, Farkas Mórné, Kubay Lajosné, öz. Bercezy Ödönné, Kovacs Sandorné, Szücs Mihálné, Csanady Ferenczné, Eberhard Józsefné (Dioszeg), Standtnel Lászlóné, Czirnusz N-ne, Nanassy Ferenczné, Kis Kálmáné (N-Körös), Kis Áronné, Végb Gyuláné, Kis Albertné, Ujfalussy Ferenczné, Antalovics Gyuláné, Horváth Mihályné, ifj. Varadi Pálné, Jankovics Gyuláné, Zurilla Jozsefné, Kádár Jozsefné, (Szakoly), Berahazy Gyuláné, Vas Gyuláné, öz. Thanhoffer Jozsefné, öz. Szaniszló Gaborné (Kaba).

Leányok: Pavay Ilona, Kemetej Juliska, Krisztián Gabriella és Jolán, Kubay Margit, Bercezy Sarika, Orosz Adrienne, Eberhard Lujza és Ilona (Dioszeg), Nanassy Viola, Szautner Alice (Dioszeg), Czirnusz

Anna, Csanady Viola, Buzás Böske, Adam Tinka (N. Körös), Kis Ilonka, Kóhalmi Margit és Ilona, Antalovics Miczike, Horváth Erzsike, Várady Ilona, Jankovich Szeréna, Ducsóczy nővérek, Kirch nővérek, Kádár Ilona (Szakoly), Budaházy Klára és Jolán, Szaniszló nővérek, Vas Irén, Thanhoffer Irma. A zenét Magyary testvérek jeles zenekara szolgáltatta.

*** Arany halak a Margit fürdőben.** A Margit fürdő vezetősége elén Jablonczay Kálmánnal gondoskodik arról hogy városunkban ole-ön lehessen kapni arany halakat. A Margitfürdőben 30—40 filléért a közönség rendelkezésére állnak a legaranyosabb halak.

*** Megválasztott tisztikar.** A „Zion” asztaltársaság f. hó 7-én a Dreher sörcsarnokban gyűlést tartott, melynek tárgya a tisztikar megalakítása volt.

Megválasztottak: Diszelnöknek Turay Farkas, Elnöknek. Rosenberg Emil, Alelnöknek. Emerich Arnold, Penztárnoknak. Gück Adolf, Ellenőrnek. Gorovoy Adolf, Jegyzőnek. Hoffmann Sandor, Felügyelőnek, Gelbman József, Gazdának Markus Jenő.

Valasztmányi tagoknak: Rózsa Lajos, Deutsch Eda, Swartz M. L., Klein Jakab, Starck Ignác, Elsner Heinrich, Fülöp Ignác, Schurf Daniel, Kronovics Ignác, Steiner Gyula, Bernath Jenő, Erős Jakab, Rosenberg Simon, Kaufman Lipót, Kraim Kálmán, Weider Samuel, Vági Sámuel, Weisz Sandor, Schwartz Vilmos. A választás után bankett volt.

*** Végválaszások 1898 május 9-től — május 16-ig az alábbi ügyekben lesznek végválaszások, u. m. 1898 május 9-én Helfőn Varadi István ellen, vétkes bukás vétségéért, Planch Ágoston ellen, csalárd bukás büntetéseért, Juhász József s társa ellen, rablás büntetése s más, 1898 május 11-én szerdán Dusich Pálné s társai ellen csalárdbukás büntetése, Veres János ellen vallásháborítás vétségéért, 1898 május 12-én csütörtökön. Kis Mihály s társa ellen lopás büntetése, Piros Imre ellen rágalmazás vétségéért Kovacs Zsuzsanna ellen üdvész okozását Molnar Imre ellen összbüntetés. Ugyanaznap ítélet-hirdetések 1898 május 13-án pénteken. Kiss Ferenc s társa ellen. Lopás vétségéért. Kerekgyártó József s társa ellen. Egri Károly s társa ellen magánlaksértés kísérletéért 1898 május 14-én szombaton Dobo Sándornak Lada János ellen rágalmazás vétsége miatti sajtópera.**

*** Uj czukorgyárak.** Az ország legkülönbözőbb vidékein indult meg a mozgalom, mezőgazdasági czukorgyárak létesítésére, s egyes mezőgazdasági központokban már keletkezében vannak uj czukorgyárak. Így Pozsonyban a pozsonymegyei répatermelők, Pécssett a Biedermann-féle uradalom tervez egy czukorgyár létesítését és Szolnokon is nagy szabásu nyereszuczukorgyár alapítását kezdeményeztek.

*** Igen elegáns nyári női toiletteket,** gyönyörű szép női ruhákat készít a legújabb divatlapok mintáira Kronovitz Matild Nagyuj-utca 1707. sz. a. Weinberger Lajos ur házában.

*** Lövészet.** 1898 május 8-án tartott lövészet eredménye. Díjat nyertek: legjobb mély lövéssel Baum Miksa 2 koronát. Legtöbb Szabó Sandor 2 koronát.

*** Közgyűlés.** A debreczeni iparos ifjuság önk. egylete e hó 15-én d. u. 3 órákor tartja évi rendes közgyűlését, melyre az egylet alapító, pártoló és rendes tagjai meghívotnak. Tárgyak: Jegyzőkönyv hitelesítők kiküldése. 2. Valasztmány évi jelentése. 3. Zárszámadas bemutatása és e fölötti határozat. 4. Czipe-szek szakegyletének belépése fölötti határozat. 5. Indítványok. 6. Számvizsgálók választása. 7. Tisztujtás.

*** Tettlen érve.** Károlyi István csavargó késes utczán egy utvarba behatolt és a zárt konyhaajtót felfeszítette, de mielőtt értékebb tárgyakat elvihetett volna elfogták. A II. kerületi rendőrkapitányság vezeti a vizsgálatot.

Vidéki ujságírók ünnepe.

Temesvár, május 7.

Ha a magunk ügyéről is szólunk ez alkalommal, úgy szolgáljon mentességünk azon szilárd meggyőződésünk, hogy a vidéki sajtó ügye, a vidéki hírlapírók érdekei szoros összefüggésben állanak a vidéki közönség érdekeivel. A vidéki sajtó a maga ere tüzött szép és nemes cselokat csak úgy tudja megvalósítani, nehéz küzdelmében csak akkor nem lankad el, ha az a közönség, melynek érdekeit tollával és kepeségeivel szolgálja, folyton buzditja kitartásra lelkes támogatásával és megdönti erejét elismerésének jóleső megnyilatkozásával.

Ezt hangoztattuk évek óta s midőn négy év előtt, amikor a vidéki hírlapírók egyesülésének és szövetezésének szükségességétől atlatva 1895 október 7-ére ez ügyben az első értekezletre hívtuk össze Nagyváradon a vidéki kartarsakat. Akkor mondotta a hírlapírói karnak azóta már elhunyt egyik kitűnő vezetője, Horváth Gyula a következő emlékeztető szavakat:

»A reánk váró nagy küzdelemben a nagy feladat megoldására a fővárosi sajtó nem lenne képes a vidéki sajtó nélkül a mely legközelebbi kontaktusban áll a közönséggel és a mely ugyszólván a fülébe mondja minden embernek a maga mondanivalóját.

Én, aki megélt egy hosszú élet tapasztalatai vannak, azt mondom — és ez mutatja, hogy Magyarország mily erős, — hogy ha nekem szükségem van arra, hogy a magas nemzeti és erkölcsi eszmék mellett megerősöljem, akkor nem külföldre megyek hanem Magyarországon egyik vagy másik vidékre, ott látom azokat a tiszta, megvesztegethetetlen erelmeket, a melyeket nem konfundál össze a partviszaly.

Szép az, ha Magyarországnak két évtized alatt egy metropolisa keletkezett, de ha azért egyetlen haz is omlott össze a vidék n, az nagy kár.

Magyarország hatalmasnak nem szabad úgy fejlődnie, hogy a központ növekedése a vidékből szívja erejét.

Akor lesz Magyarország nagy és hatalmas, ha központi hatalmanak emelésével egyszersmind a vidéket is emeli, erősíti.»

Az a mag, melyet 4 év előtt Nagyváradon üttettek el, már is hatalmas és terebélyes sudarrá növekedett, melynek árnyékában már ma is megnyugvasal pihenhetünk meg mi, munkásai a vidéki sajtónak.

A szövetség ugyanis nemcsak egyesítette az eddig szervezetlen csapatokban küzdő harcosokat, nemcsak megteremtette alapját biztos existenciájuknak; de a kollegialitás és az öntudatos együttműködés révén emelte a vidéki hírlapírók tekintélyét a közönség előtt.

Igy vált lehetővé az, hogy alig egy évi működés után a nagyközönség támogatása mellett már is közel 30000 frt gyűlt össze a vidéki hírlapírók nyugdíjalpja javára.

Ilyen szép eredményekkel díszelkedhetik a Vidéki Hírlapírók Szövetsége a holnap első közgyűlésen, melyet ezuttal Debreczen Nagyváradon tartanak meg, ahol úgy a hatóság, mint a város lelkes közönsége gaz magyaros vendégszeretettel készülnek fogadni a vidéki sajtó munkásait.

A közös ujságírói cselokon kívül, melyek Temesvárott tegnapi megvitatásra kerültek, vannak olyan cseljaink is, amelyekkel a vidéki közönség érdekeit veljük szolgálni és ezért ezek tarthatnak különösen számot a vidéki közönség érdeklődésére.

Mindnyaján megdöbbenve látjuk ugyanis a centralizáció eszméjének térhódítását az újabb időkben is. Epen ez az, amire Horváth Gyula annak idején Nagyváradon cselzolt. A büszke szép Pest a kormány jövőtaból és igazágtalan gráciájából meglepően emelkedik a rohamosan hanyatló vidék, mely pedig mindenkor igazabb védővára volt a magyarságnak, mint a kozmopolita irány felé hajló főváros.

Közös szent cselünk, hogy a nemzet és az ország sorsának intézőit visszatéréljük arról a teves, sőt mondhatnók bűnös utról melyen most haladoak mikor egyre csak a ország metropolisát gazdagítják és czielomázak a vidék rovására és nem látják azt az nagy veszedelmet, mely ebből a ferde politikai rendszerből az egész országra nézve származhatik.

Eros és fejlődés képes vidéki központokat kell mindenekelőtt teremteni, amelyek megvédhessék a magyar nemzetet a minden oldalról nyelvüket öllögető és vakmerően fenyegető ellenségtől. Ezt azonban nem teremthetjük meg úgy, ha a vidéki városok méltányos kérélmé süket fülékre talál a kormányznál, ha szegyenletes licitációt folytató az állam a városok között, — valahányszor valamely nagyobb szabású intézést akar létesíteni a vidéken és ha továbbra is az a kormányzati él uralkodik odafönn, hogy mindent a fővárosért, semmit a vidékért.

A decentralizáció eszméjének, a vidéki városok érdekeinek legbuzgóbb és leglelkesebb harcosai a vidéki hírlapírók, akik tegnapi igazán ünnepet ülték Temesvárott. — Ennek az ünnepnek legfényesebb glóriája az az erd-klóds és szívelyesség, amellyel már a vidéki közönség mindenütt kitünteti a tiszességes eszközökkel dolgozó vidéki sajtót és annak szeryen, de ideális cselökert hevülő munkásait.

Temesvár máj. 8.

Temesvár művelt társadalma igazán nagyszabású ünnepeket rendezett a V. H. O. Sz. nagygyűlése alkalmából; melynek előkészítésén a derék helyi bizottság már hetek óta rendkívüli buzgalommal fáradozott. Mind a négy napilap lelkes vezércikkben ünnepli a sajtó szervezkedését és annak erkölcsi hatását.

A közgyűlésre az ország minden nagyobb városából össze-hatvan hírlapíró jelentkezett Kulinyi Zsigmond elnök, valamint a debreczeni küldöttek az esti gyorsvonattal érkeztek. A temesvári hírlapírók Baroth Ármin szerkesztővel a szövetség elnökével ünnepelesen fogadtak öket.

Az ismerkedési estély emelkedett hangulatban folyt le.

Delelött igazgatósági ülés volt, utána pedig közgyűlés, aztán a muzeum és a városi alkalmi kiállítás megtekintése következett, délben banket, melyen Molnar Viktor főispánnal az élükön a temesvári notabilitások teljes számban megjelentek. Delután volt az országos kerékpárverseny, melyet a hírlapírók tiszteletére rendeztek s melyen Magyarország első bajnokai vettek részt.

IRODALOM.

A «Magyar Könyvtár»-t olyan rendkívüli tetszessel fogadta a közönség, hogy a kiadók sokkal gyorsabb egymásutánban bocsátjak közé a füzeteket, mint eredetileg tervezve volt. A vallatából, mely csak mult év végen inéult meg, immár 42 szám áll előttünk, csupa változatos és értékes olvasmány. A legutolsó, most szétküldött füzetek a következők a 38. füzetben Tóth Kálmannak hírestörténeti vigjateka foglaltatik »A király házassodik«, melyet a Nemzeti színház csak nemrég elevevitett fel és mely először jelenik meg nyomtatásban. A 39. szám »Monsieur, Madame et Bébe« adja a legszebbeket; a füzet »Az ur, az asszony és a baba« czimvel Béry Gyula fordította nagyon gondosan. Az 50. füzet a magyar elbeszélés egyik népszerű veteránját, Veressy Arnoldot mutatja be; »Kisvárosi történetek« cz. könyvecskéjét kedves, friss elbeszélő hang, eles megfigyelése a vidéki élet félszegségének és igazán finom humor jellemzik. — A következő szám a század egyik legnagyobb drámairójának, Ibseennek, talán legjellemzősebb és legérdekesebb szindarabját. »A népgyűlölet« adja. Vikár Béla jeles átütésében. Végre a 42. számban a kurucz világ költészetének egy becses módszeres anthológiáját kapjuk, melyet Kardos Albert, a jeles irodalom-

történész állított össze és látott el igen figyelemreméltó bevezetéssel. Az utóbbi időkben a közönség figyelme fokozott mértékben fordult a régi kurucz énekek felé, úgy hogy ez a füzet nemcsak az iskolákban fog elterjedni, hanem az olvasók minden rétegében. Mindezek a munkák egyenként 15 krajczárjával vehetők meg minden könyvtárban vagy a kiadóknál Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) czégnél Andrassy-ut 21., kik kívánatra a gyűjt-mény teljes jegyzékét ingyen megküldik.

KÖZGAZDASÁG.

Ausztria vetéseinek állása. Az osztrák cs. kir. földművelésügyi miniszter által kiadott hivatalos jelentés szerint: a mult őszi folyamán a rövid ideig tartó októberi hideg időjárásra enyhe, száraz tél következett; csak január hó végén és februárban volt nagyobb havazás, minek következtében az alpesi tartományokban a vetések védő hótakarót kaptak, de a sík részeken hótakaró csak szorványosan képződött. Általában az egész tél folyamán a fagyás csak rövid ideig tartott s így még a nagyobbára hótakaró nélkül maradt vetésekben is csak kevés kár esett.

Az őszi vetések annak ellenére, hogy a kedvezőtlen őszi időjárás következtében nagyrészt későn voltak elvetettek és a tél folyamán többnyire védő hótakaró nélkül állottak, — mégis kielégítően telettek ki és főleg a korai vetések tulnyomó részben kedvezően állanak, jól megbokrosodtak úgy hogy azok, főleg Szilézia és Csehország egyes részeiben igen jóknak mondhatók. A késői vetések azonban sok helyen gyengék; mindamellett remélhető, hogy kedvező tavaszi időjárásban ezek is megerősödnek.

Téli kifagyások leginkább a hegyes vidékeken és a lapályos részeken történtek és emiatt nevezetesen Morvaország, Szilézia és Bukovinában a vetések egy részét ki kellett szántani.

Egér-károkat majdnem az összes tartományokból jelentenek, de leginkább Morvaországban és Alsó-Ausztriában pusztítottak az egerek, míg Csehországban kevesebb kárt okoztak, mint a mult évben. A esiga is több helyen károsította az őszi vetéseket. — Rovar- és feregkárokat csak szorványosan észleltek.

A tavaszi vetések márcziusi kedvező időjárásban korán megkezdődött, amennyiben márczius hó első felében, sőt egyes helyeken pedig már február végén elvégezték a tavaszi vetéseket. Az elvetett mag jól kelt ki. Az aprilisi időváltás a déli részeken és a közép tartományokban a róna és halmos vidékeken leginkább gyenge éjjeli fagyokkal párosult e-özésben nyilvánult, a hegyekben fagyott és havazott.

Ennek következtében az alpesi tartományokban a tavaszi vetések csak a védettrészekben volt megkezdhető s így a vetés tulnyomó részben még befejezésre vár. Galiczia keleti részében és Bukovinában a hűvös, szerles aprilisi időjárás a növényzet fejlődésévé visszavetette; a vetési munkálatok többszöt szüneteltek és csak a homokos földeken let hetett azt akadálytalanul folytatni.

Gazdasági viszonyok Romániában. — Mint nekünk jelentik, a romániai dunai kikötőknek kiviteli forgalma 1897-ben csekélyebb volt, mint az előző tíz év bármelyikében. A hajók számanak csökkenésével a kivitt áruk mennyisége is lényegesen alászállott. A gabonapi-czon jelenleg ismét esend uralkodik. A kikötői forgalomba té en kötött határidőüzletek lebonyolítása hoz csak némi életet. Főleg kukoriczát szállítanak magyar czegek számlájára. A mult évi buzatermésből oly csekély kereslet maradt az országban, hogy a kivitelről számba se jő. A mult évi rossz termés utóhatásai leginkább az üzletvilágon észlelhetők. Márczius 14-től 21-ig a bukaresti kereskedelmi törvényesznél 320 váltót óvatoltak meg egy hét alatt, ennyi óvatolás már rég nem történt.

CSARNOK.

A levelek.

Irtá : Korda Imre.

Tehát válas. párbaj, országra szóló botrány! Hadd kerüljön közszájra a gyalázat s legyen beszéd tárgya a piacon és a sörházakban! Habók végig gondolt a város közönységén. Felesége nagy, népes családból való atyafisága kiterjedt az egész uri társaságra. Ez az atyafiság tette voltaképp őt magát is emberré.

Azok nélkül még talán most is napidijas volna, vagy legföllebb irnok, mint nem egy pajtása, kivel együtt indultak neki az életnek s a kik előkelő összekötések hiányában lent maradtak az alsóbb rétegekben. A rokon had a botrányt és a meghurczoltatást nem fogja neki soha megbocsátani. Az egész pereputy félfordul ellene, a fél város ellensége lesz. Örökös küzdelemre és marakodásra van kilátás mindenkivel. Habók János hátborsóva tette fel a kérdést: van-e elég ereje megállni ezt a harcztot?

Ugy látszik, Fehér Jancsinak ez egyszer mégis igaza volt. Itt nincs más megoldás, mint meghalni. Habók azonban fázott e gondolatától, s életében először kénytelen volt, legalább így kétszempőzt kénytelen volt beszélni, hogy Fehér Jancsi alig különb ember nem volt nála. Annak volt ereje megenni olyant, a mit ő is szeretne, de nem bír. Mert a halált, bár sokszor nagy helyken, csak úgy félvállról emlegetjük, így szemtől szembe lán, szörnyű jejes lehellelt alak. Az, hogy egyszer ugyanis meg kell halni, csak a földhöz ragadt nyomorulakban kelthet észántságot. Egészen más az, ha van mit itt hagyni az embernek; egy kis jólét és egy szép feleség: Oh, az az asszony.

Az aruló, hűtlen lélek, a kit gyűlölnie utálnia kellene és a kit imé, mégis mennyire szeret. Alig 24 órája, hogy nem ölelte és hogy vágyik utána. . . És ezt itt hagyni — másnak!

Egy pillanatra balálos düh öntött el egymás ellen, de aztán csakhamar eszébe jutott az ő saját külön elmélete e tárgyról, melyet csak úgy házi használatra s a maga menteségére gondolt ki valaha, melyet azonban, mióta házas emberré lett, elfeledett.

Most eszébe jutott ez az elmélet, hogy t. i. ilyen esetben a férfi nem bűnös. — A férfitől az csak köteles hódolat, ha a buzditó tekintetekre felbuzdul s kicsoda élehetlen volna az, — a ki nem éne az alkalommal.

Tehát csak az asszony, az asszony! Ez a bűnös egyedül. Mit tegyen e nyomorult teremtséssel? Az jutott eszébe, hogy megveri.

Megveri mint a paraszt a feleségét, ha valami gonoszságon kapja. Felugrott a padról s indulni, rohanni akart haza. . . de visszahagyatott megint.

Ugy képzelte, hogyha az asszony rá teszi a kezét, az élve nem menekszik meg tőle. A mint megvilant előtte annak a helyzetnek a képe, midőn majd bántalmazni fogja, azon kapta magát, hogy képzeletben már fojtogatja.

Kelet felől a tó fölött szürkülni kezdett a hajnal, hűvös szellő tamadt s Habók János az emésztő gondok közt töltött álmatlan éj után fadni kezdett.

Vágyott a meleg fekhely és a táplálék

után. Fölállt a padról, miközben mély hörgő hang tört fel melléből. Még egyszer végig gondolt mindent, a mi itt végiggondolható volt s ekkor végre megállapodott valamiben. Abban állapodott meg, hogy — tehát viselni fogja keresztet, mint sok más. Rávigyáz az asszonyra is, meg arra a másikra is. Ez lesz a földolga ezentul és elhleti magával, hogy mindez még nem késő. . . . Nehány pillanat múlva már hitte is. . . . Így volt az legkellemesebben. . . .

Haza ment. Az asszony még aludt a cselédek még fenn voltak. János megivott néhány pohár pálinkát s aztán bezárkózott és csak úgy ruhástól lefeküdt a divánra és el aludt. Ilka asszony úgy egy óra múlva, mikor fölébredt, meglepetve értesült róla, hogy az ura itthon van. Megkönnyebbülten lélegzett föl. Tehát nem ment a mérnököt felkeresni. Attól, hogy a veszedelem mérge most így majd ő elene irányulhat, nem is jutott eszébe félni, hisz csak nem zárkózik el az ura minden felvilágosítás előtt? Be akart menni hozzá rögtön, de a bezárt ajtó miatt nem lehetett. János horkolva aludt, aludt egész délig s Ilka asszony e közben sokszor ott halgatódzott az ajtó előtt. Az urának hosszas, nyugodt alvása őt is megnyugtatta némileg s halvány remény kezdett derengeni benne: hátha nem jutottak a levelek János kezébe, hisz akkor lehetetlen, hogy ilyen nyugodtan a udnék.

Habók végre déltájban fölkel s mély korhely hangon szól ki, hogy vigyenek be vizet mosdani. Az asszony sietett a tálatatással s most már inkább kíváncsian, mint aggódva várta, hogy kerül szóba a dolog János komoran és szótlanul ült le az ebédhez, sokat evett s nem beszélt egy hangot sem. Ilka asszonyt meglepte ez a rá nézve váratlan fordulat. Előre elkészült, hogy a levelek történetét a lehető legegyszerűbb szavakban hogyan fogja közölni az urával, de mikor ez most egy hanggal sem említett semmit, neki sem volt kedve a dolgot előhozni. A mondóka, a mivel az esetet fel akarta tární, bármily keresetlen módorban előadva, még sem volt anélkül elmondható, hogy az a mentegetőzés és a mosakodás benyomasát ne keltse. Ilka asszonynak azonban a büszkesége lázadozott ez ellen s kapva kapott rajta, hogy ennek a kényszerúsége talán el, is hárulhat róla.

— Szegény Fehér Jánost ma temetik — szólalt meg egyszer, hogy éppen valamit mondjon.

(Vége köv.)

Szerkesztői üzenetek.

444-53. Igért küldeményt mielőbb elvárjuk.

G. A. Elvből nem közlünk verseket, — ha rosszak.

V-y Gy-ey. Utána nézünk.

Less. Már késő.

F. M. Nem közölhető.

K. Gy. Elolvastuk a beküldött verseket. Értelhetetlen az a szörnyű világfájdalom, melyet beléjük kényszerít. »Eperfánk« cz. költeménye kivétel. Természetes, egyszerű hangja szép reményekre jogosít fel jövőjére nézve. Alkalmadtán közöljük is.

Dr. N-y. Kár, hogy elkésett.

Nyilt-tér.

Természetes

Parádi Arsen

és vastartalmú könnyen emészthető Gyógyforrás Specificum.

Legelőkelőbb orvosi szaktekintélyek által rendelve: sápkór, vérszegénység ellen, női betegségek, ideg- és bőrbajoknál, valamint görvélykóros esetekben.

Gróf Károlyi Mihály,

uradalmi felügyelője Parád.

Ismerető füzeteket ingyen és bérmentve küld a

Főraktár: **Édeskuty L.** Budapest

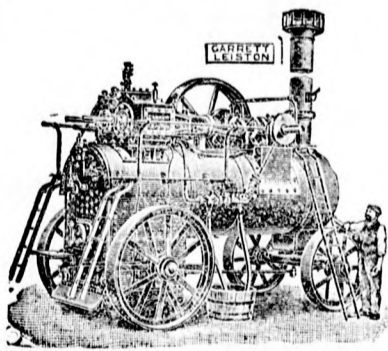
cs. és kir. udvari szállító

V., Erzsébet-tér 8. sz.

Kapható minden gyógyszertárban és megbízható faszkereskedésben.

Ifj. KOTZÓ PÁL

Budapest, V. kerület, Lipót-körut 18. sz.

Vidéken lakó szolid ügy-
nőkök kerestnek.

A t. cz. vevőközönségnek szives tudomására hozza hogy nagyobb kényelmükre irodáját

V. ker., Lipót-körut 18. szám

(Vigszínház mellett, a nyugoti pályaudvar Margithid közelébe helyezte át.)

Fentartotta azonban a VIII. ker. Szentkirályi-utca 49. sz. műhelyt és az V. ker., Lipót-körut 8-10. szám alatti raktárhelyiségeit.

A közönségnek további pártfogását kérve ajánlja Garrett legújabb szerkezetű compul gőzmozonyait félstabil és stabil alakban, amelyek 40% tüzelőanyag megtakarítással dolgoznak.

Gőzmozdonyokat és gőzcseplőket négyszer fordítható acél dobsínekkel, toldást nem igénylő szalmarázókkal a nagy szita felülettel, minden nagyságban.

Mindenfajta lovas cséplőkészletet, ara- és vetőgépeket, szecskavágókat, répvágókat és minden más gazdasági gépeket.

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csiko, koczkázott, műtázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín s árnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállítva.

Minták postafordultával.

Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Magyar levelezés.

Henneberg G. selyemgyárai, Zürichben,

(cs. és kir. udvari szállító).

Selyem-basztruha 8 frt 65 krtól

egész 42 frt 75 krig egy teljes öltözékhez való szövet — Tussors és Shantungs

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

☞ KÖNYVNYOMDÁJA ☜

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frittól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

☞ **nagyon olcsón.** ☜

Részvények, szelvények, elsőbbségi kötvények, értékpapírok, évi jelentések, zárszámadások, rovatos iverk, tabellák.

☞ **Gyászjelentések.** ☜

Hangverseny műsorok. Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Különlegességek kitünő magyarsággal helyesen kiállított **ÉTLAPOKBAN.**

Pinczérszámlák bor- és sör czimkék

Napilapok, hetilapok, szaklapok, képes folyóiratok előállítása

diszes, pontos és jutányos kivitelben. Ezek szétküldése (expediálva.)

Bármily terjedelmű regények, elbeszélések, költemények, tudományos és szakmunkák előállítása.

Névjegyek 50 krtól kezdve.

A „Debreczen” kiadóhivatala.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben a főpostával szemben.